

ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒

วงเดือน นาราสะจิจิ^๑

บทคัดย่อ

เมื่อสหรัฐอเมริกาประกาศสงครามกับญี่ปุ่นใน ค.ศ. ๑๙๔๑ หลังจากญี่ปุ่นโจมตีเพิร์ลฮาร์เบอร์ (Pearl Harbor) ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในสหรัฐอเมริกาและหมู่เกาะฮาวาย (Hawaii) ได้รับผลกระทบอย่างใหญ่หลวง เนื่องจากรัฐบาลและชาวอเมริกันซึ่งมีความรู้สึกต่อต้านญี่ปุ่นต่างเกรงว่าชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของสหรัฐอเมริกาหากกองทัพญี่ปุ่นโจมตีชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกา ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในสหรัฐอเมริกาจำนวน ๑๑๐,๐๐๐ คนจึงถูกบังคับให้อพยพไปอยู่ที่ค่ายกักกัน ๑๐ ค่ายในพื้นที่ห่างไกลของมลรัฐทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ สภาพแออัดในค่ายกักกันและสภาพภูมิอากาศที่เลวร้ายทั้งในฤดูร้อนและฤดูหนาว ทำให้ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นจำนวนมากเสียชีวิตเพราะไม่สามารถปรับตัวได้ การกักกันชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นยุติลงหลังสงคราม แต่ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นทุกคนก็มีสภาพสิ้นเนื้อประดาตัว เพราะทรัพย์สิน ที่ดิน และธุรกิจต่าง ๆ ถูกยึดครองไปจนหมด พวกเขาพยายามต่อสู้เพื่อเรียกร้องความยุติธรรมจากรัฐบาล ในที่สุด รัฐสภาสหรัฐอเมริกาได้ผ่านกฎหมายหลายฉบับเพื่อจ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้เสียหายที่ยังมีชีวิตอยู่ และประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาได้ขอโทษผู้เสียหายจากการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดในอดีต

คำสำคัญ: ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น, อีสเซ, นิเซ, ซันเซ, ค่ายกักกันชาวญี่ปุ่น, กฎหมายที่ดินของคนต่างด้าว, ศูนย์อพยพชาวญี่ปุ่น, รัฐบัญญัติการเรียกร้องสิทธิของชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น

^๑ ภาควิชาสังคมศาสตร์และการเมือง

วารสารราชบัณฑิตยสถาน
ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสิจจ์

๒๕๓

เมื่อสหรัฐอเมริกาเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ หลังจากญี่ปุ่น ลอบโจมตีฐานทัพอากาศเพิร์ลฮาร์เบอร์ ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น^๖ ประมาณ ๑๒๗,๐๐๐ คน ซึ่งอาศัยอยู่ในแผ่นดินใหญ่ของประเทศต่างได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงในฐานะที่มีเชื้อสายของชาติศัตรู บุคคลเหล่านี้ถูกเพ่งเล็งว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของสหรัฐอเมริกา เพราะอาจจงรักภักดีต่อชาติของ บรรพบุรุษมากกว่าประเทศที่ตนพำนักพักพิงอยู่ ความหวาดระแวงและไม่วางใจผู้ที่มีเชื้อสายเลือดญี่ปุ่น ในสหรัฐอเมริกา ประกอบกับอคติทางด้านเชื้อชาติของชนผิวขาวต่อผู้อพยพจากเอเชียที่สั่งสมมายาวนาน ทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกากำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมบุคคลเหล่านี้ รวมทั้งการโยกย้าย ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นจากถิ่นพำนักของพวกเขาซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California) ไปอยู่ในค่ายกักกันชาวญี่ปุ่น (Japanese Internment) ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในมลรัฐทางตะวันตกเฉียงเหนือ ของประเทศ เหตุการณ์ดังกล่าวได้สร้างความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงทั้งด้านทรัพย์สินและจิตใจให้แก่ ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นซึ่งต้องใช้เวลาหลายสิบปีในการฟื้นฟูและเยียวยา

การอพยพเข้ามายังสหรัฐอเมริกาของชาวญี่ปุ่น

ชาวญี่ปุ่นเริ่มอพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในสหรัฐอเมริกาในครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และได้เพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ทำให้พวกเขาถูกต่อต้านจากชนผิวขาวที่มีแนวคิด กีดกันชนผิวสีและหวงแหนกว่าเชื้อชาติญี่ปุ่นจะเป็นภัยคุกคามต่อชาวอเมริกัน โดยเฉพาะเมื่อญี่ปุ่นได้ ขยายอิทธิพลเป็นชาติมหาอำนาจในเอเชียตะวันออก

ใน ค.ศ. ๑๘๖๙ ชาวญี่ปุ่นกลุ่มแรกซึ่งหนีภัยการเมืองจากบ้านเกิดเมืองนอนของตนได้ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในสหรัฐอเมริกาและจับจองพื้นที่บริเวณโกลด์ฮิลล์ (Gold Hills) ใกล้กับเมือง แซคราเมนโต (Sacramento) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย เพื่อก่อตั้งนิคมเกษตรกรรมวะกะมะสะ (Wakamatsu Colony)^๗ นอกจากชาวญี่ปุ่นกลุ่มแรกนี้แล้ว ชาวญี่ปุ่นรุ่นต่อ ๆ มาที่อพยพเข้าไปในสหรัฐอเมริกาส່วนใหญ่ เกิดจากเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ในช่วงแรก จำนวนผู้อพยพชาวญี่ปุ่นในสหรัฐอเมริกายังมี จำนวนจำกัด เนื่องจากในขณะนั้นชาวญี่ปุ่นที่อพยพออกนอกประเทศส่วนใหญ่มักเดินทางไปรับจ้างเป็น

^๖ นิยามคำว่า “ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น” ในบทความนี้มีความหมายรวมถึงคน ๓ รุ่น คือผู้อพยพชาวญี่ปุ่นและลูกหลาน ซึ่งเป็นพลเมืองอเมริกัน

^๗ Roger Daniels. 1991. *Coming to America: A History of Immigration and Ethnicity in American Life*. p. 250.

แรงงานในไร่อ้อยที่หมู่เกาะฮาวายซึ่งมีการขยายพื้นที่ปลูกอ้อยจำนวนมากเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลบนเกาะฮาวาย นอกจากนี้ ดินแดนทางตะวันตกของสหรัฐอเมริกายังมีแรงงานชาวจีนหลายหมื่นคนทำงานอยู่ก่อนแล้ว จึงไม่มีความต้องการแรงงานญี่ปุ่นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ เป็นต้นมา จำนวนผู้อพยพชาวญี่ปุ่นและบุตรหลานซึ่งได้รับสัญชาติเป็นชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเกิดจากปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ คือ การที่สหรัฐอเมริกาผ่านรัฐบัญญัติกีดกันชาวจีน ค.ศ. ๑๘๘๒ (Exclusion Act of 1882)^๔ และการที่สหรัฐอเมริกาผนวกดินแดนฮาวายใน ค.ศ. ๑๘๙๘

รัฐบัญญัติกีดกันชาวจีน ค.ศ. ๑๘๘๒^๕ เป็นกฎหมายที่มุ่งลดจำนวนชาวจีนซึ่งในขณะนั้น (ค.ศ. ๑๘๘๐) มีจำนวนมากถึง ๑๐๕,๐๐๐ คน^๖ และเพื่อไม่ให้ผู้อพยพชาวจีนและลูกหลานของไอสนสัญชาติเป็นพลเมืองสหรัฐอเมริกา สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้สามารถสรุปได้ ๔ ประเด็นหลัก คือ (๑) ไม่อนุญาตให้แรงงานชาวจีนเข้าไปในสหรัฐอเมริกา (๒) กำหนดให้ชาวจีนที่ไม่ใช่กรรมกรและเดินทางเข้าไปในสหรัฐอเมริกามีเอกสารยืนยันสถานะจากรัฐบาลของตนเอง (๓) ตัดโอกาสไม่ให้ผู้อพยพชาวจีนบางส่วนซึ่งเดินทางออกไปนอกสหรัฐอเมริกาก่อนการประกาศใช้กฎหมายนี้ กลับเข้ามาอีก เพราะบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมทำเอกสารการกลับเข้าเมืองอีก (re-entry) ไว้ล่วงหน้าก่อนเดินทางออกไป และ (๔) ไม่อนุญาตให้ชาวจีนไอสนสัญชาติเป็นพลเมืองสหรัฐอเมริกา รัฐบัญญัติกีดกันชาวจีนมีอายุ ๑๐ ปี ดังนั้น ใน ค.ศ. ๑๘๙๒ รัฐสภาสหรัฐอเมริกาจึงผ่านรัฐบัญญัติกีดกันชาวจีน ค.ศ. ๑๘๙๒ มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า “Act to Prohibit the Coming of Chinese Persons into the United States” กฎหมายฉบับนี้ขยายเวลาของรัฐบัญญัติกีดกันชาวจีน ค.ศ. ๑๘๘๒ ออกไปอีก ๑๐ ปี ข้อกฎหมายส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกับรัฐบัญญัติฉบับ ค.ศ. ๑๘๘๒ คือไม่อนุญาตให้ชาวจีนเข้ามาในสหรัฐอเมริกา และมีข้อกำหนดที่เข้มงวดมากขึ้นสำหรับผู้อพยพชาวจีนทุกคน ต่อมา เมื่อกฎหมายฉบับนี้ซึ่งมีอายุ ๑๐ ปีหมดอายุลงใน ค.ศ. ๑๙๐๒ รัฐสภาสหรัฐอเมริกาจึงได้ผ่านกฎหมาย Chinese Exclusion Extension Act^๗ ใน ค.ศ. ๑๙๐๔ ซึ่งได้ต่ออายุรัฐบัญญัติกีดกันชาวจีนเป็นการถาวรและยังขยายขอบเขตของการกีดกันชาวจีนไปถึงหมู่เกาะฮาวายที่ถูกผนวกเป็นดินแดนของสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. ๑๘๙๘ ด้วย

^๔ ดูรายละเอียดของกฎหมายฉบับนี้ใน “Archives of the West from 1877-1887: Documents on Anti-Chinese Immigration Policy,” Archives of the West. <http://www.pbs.org/weta/thewest/resources/archives/seven/chinxact.htm#act> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

^๕ อ้างอิงข้อมูลจาก Table 9.1: Chinese in the Contiguous United States, 1870-1930 ใน *op. cit.*, p. 240.

^๖ ดูรายละเอียดของกฎหมายใน “Chinese Exclusion Extension Act,” Ancestors in the Americas. <http://www.cetel.org/index.html> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

วารสารราชบัณฑิตยสถาน
ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสิงห์

๒๔๕

รัฐบัญญัติกีดกันชาวจีนส่งผลให้จำนวนแรงงานชาวจีนในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ลดลงตามลำดับ แต่การเติบโตทางเศรษฐกิจของดินแดนตะวันตกที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วหลังสงครามกลางเมืองอเมริกัน (ค.ศ. ๑๘๖๑-๑๘๖๕) และการเร่งสร้างทางรถไฟสายข้ามทวีปหลายสายในครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ทำให้มีความต้องการแรงงานมาทดแทนกรรมกรชาวจีน โดยเฉพาะในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งต้องการแรงงานในภาคเกษตรกรรมจำนวนมาก เพราะมีการพัฒนาด้านชลประทานและขยายพื้นที่เกษตรกรรมบนผืนดินที่แห้งแล้งเพื่อปลูกผักและผลไม้แทนการปลูกธัญพืชชนิดเดิมอย่างกว้างขวาง เห็นได้ว่าในช่วง ค.ศ. ๑๘๗๙-๑๙๐๙ ผักและผลไม้ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียทำรายได้เพิ่มจากร้อยละ ๔ เป็นร้อยละ ๕๐ ของผลผลิตรวมทางการเกษตร^๗ ดังนั้นจึงมีการเปิดรับแรงงานชาวจีนซึ่งมีทักษะทางด้านเกษตรกรรมและมีความอดทนสูงเพื่อทดแทนแรงงานชาวจีนที่ลดลง

การผนวกดินแดนฮาวาย หมู่เกาะฮาวายเป็นรัฐอิสระที่มีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาแต่เดิม และได้อนุญาตให้ชาวตะวันตกโดยเฉพาะมิชชันนารีอเมริกันเข้าไปตั้งถิ่นฐานในดินแดนของตน มิชชันนารีอเมริกันมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของฮาวาย และได้ชักนำให้นักธุรกิจและนักลงทุนอเมริกันเข้าไปขยายพื้นที่ปลูกอ้อยจำนวนมากพร้อม ๆ กับการพัฒนาอุตสาหกรรมน้ำตาล ทำให้มีการนำแรงงานจากภายนอกโดยเฉพาะแรงงานตามสัญญา (contract laborer) จากประเทศจีนเข้าไปทำงานในฮาวายจำนวนมากตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๖๙ มีการนำชาวจีนประมาณ ๑๕๐ คนเข้าไปทำงานเป็นแรงงานในไร่อ้อยบนเกาะฮาวาย แต่ภายในปีเดียวกันนั้นรัฐบาลญี่ปุ่นก็มีนโยบายห้ามชาวจีนเดินทางไปทำงานเป็นแรงงานตามสัญญาในฮาวาย เพราะเกรงว่าแรงงานชาวจีนจะถูกข่มเหงจากชนผิวขาวที่มีความคิดเหยียดผิวดังเช่นที่แรงงานชาวจีนประสบ อันจะนำความเสื่อมเสียมาสู่ประเทศญี่ปุ่นโดยรวม อย่างไรก็ตาม นโยบายของรัฐบาลญี่ปุ่นดังกล่าวได้ยกเลิกไปใน ค.ศ. ๑๘๘๕ ทำให้มีการนำแรงงานชาวจีนประมาณ ๓๐,๐๐๐ คนเข้าไปทำงานในฮาวายในฐานะแรงงานตามสัญญา^๘ ครั้นเมื่อสหรัฐอเมริกาผนวกดินแดนฮาวายใน ค.ศ. ๑๘๙๘ แล้ว ในปีถัดมา นักลงทุนชาวอเมริกันจึงนำแรงงานตามสัญญาชาวจีนจำนวน ๒๖,๐๐๐ คนเข้าไปทำงานในฮาวาย แต่กฎหมายของสหรัฐอเมริกาไม่อนุญาตให้มีการจ้างแรงงานตามสัญญาเพราะถือว่าเป็นการละเมิดมนุษยธรรม จึงเป็นผลให้สัญญาที่บริษัททำกับแรงงานชาวจีนเป็นโมฆะ ดังนั้นแรงงานดังกล่าวจึงหมด

^๗ Ronald Takaki. 1993. *A Different Mirror: A History of Multicultural America*. p. 268.

^๘ Roger Daniels. *op. cit.*, p. 240.

ภาระผูกพันกับบริษัทที่นำพวกเขาไปยังฮาวายและมีอิสระที่จะเดินทางไปแสวงหาโอกาสยังแผ่นดินใหญ่ของสหรัฐอเมริกา ขณะเดียวกัน ก็ทำให้จำนวนผู้อพยพชาวญี่ปุ่นในหมู่เกาะฮาวายลดลงจำนวนมากด้วย

กล่าวได้ว่า การผนวกฮาวายของสหรัฐอเมริกาได้เปิดโอกาสให้แรงงานชาวญี่ปุ่นในฮาวายสามารถเดินทางไปตั้งถิ่นฐานในแผ่นดินใหญ่ของสหรัฐอเมริกาได้โดยสะดวก โดยเฉพาะในมลรัฐแคลิฟอร์เนียซึ่งมีความต้องการแรงงานในภาคเกษตรสูง ทำให้จำนวนผู้อพยพชาวญี่ปุ่นในสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากเดิมใน ค.ศ. ๑๙๐๐ ที่มีชาวญี่ปุ่นอยู่ในสหรัฐอเมริกาจำนวน ๒๔,๓๒๖ คนได้เพิ่มอีกเกือบ ๒ เท่าเป็น ๗๒,๑๕๗ คนใน ค.ศ. ๑๙๑๐ ต่อมาได้เพิ่มเป็น ๑๑๑,๐๑๐ คน และ ๑๓๘,๘๓๔ คน ใน ค.ศ. ๑๙๒๐ และ ค.ศ. ๑๙๓๐ ตามลำดับ^๔ ผู้อพยพชาวญี่ปุ่นและครอบครัวที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นในช่วง ๓๐ ปีหลังนี้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียมากกว่าร้อยละ ๘๐ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และกลายเป็นกำลังหลักในการปลูกผักและผลไม้ของมลรัฐแคลิฟอร์เนียที่ผลผลิตได้กระจายไปทั่วประเทศ ผักและผลไม้ที่สร้างรายได้สำคัญให้แก่มลรัฐแคลิฟอร์เนีย เช่น มันฝรั่ง มะเขือเทศ ถั่วแขก หัวหอม หน่อไม้ฝรั่ง เซอร์รี องุ่น แอปเปิล แพร์ พีช

ผู้อพยพชาวญี่ปุ่นซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชายเริ่มต้นชีวิตในสหรัฐอเมริกาด้วยการทำงานหนักเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพรับจ้างในภาคเกษตรกรรม บางส่วนเป็นกรรมกรสร้างทางรถไฟและกรรมกรโรงงานปลากะปอง ส่วนใหญ่ไม่มีบ้านเป็นของตนเอง ต้องอาศัยอยู่ตามค่ายพักคนงานและต้องโยกย้ายอยู่ตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น แรงงานที่ทำงานในภาคเกษตรกรรมมักจะโยกย้ายไปทำงานตามไร่ต่าง ๆ ทั้งไร่ขนาดใหญ่และไร่ขนาดกลางตามฤดูกาลเพื่อเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวพืชแต่ละชนิด แรงงานเหล่านี้ (รวมทั้งผู้ที่มีครอบครัวติดตามไปทำงานด้วย) ต้องพักอยู่รวมกันในค่ายพักที่ไม่เป็นสัดส่วน ส่วนแรงงานสร้างทางรถไฟก็ต้องโยกย้ายค่ายพักไปตามสถานที่ก่อสร้างทั้งในเขตป่าเขาและทุ่งกว้าง สำหรับแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมปลากะปองก็ต้องเดินทางพร้อมกับเรือหาปลาไปยังน่านน้ำในเขตมลรัฐอะแลสกา (Alaska) เพื่อจับปลา แล้วนำไปดำเนินการบรรจุกระป๋องยังโรงงานในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย อย่างไรก็ตาม ผู้อพยพชาวญี่ปุ่นบางคนสามารถสร้างเนื้อสร้างตัวเป็นเจ้าของที่ดินขนาดใหญ่และประสบความสำเร็จในการพัฒนาธุรกิจด้านการเกษตร ดังเช่น ใน ค.ศ. ๑๙๐๐ ผู้อพยพชาวญี่ปุ่นอย่างน้อย ๒๙ รายมีที่ดินเพาะปลูกเป็นของตนเองรวมพื้นที่ ๑๑,๗๔๕ ไร่ (๔,๖๙๘ เอเคอร์) หลังจากนั้น

^๔ อ้างอิงข้อมูลจาก Table 9.2: Japanese in the Contiguous United States, 1900-1930 ใน *op. cit.*, p. 250.

วารสารราชบัณฑิตยสถาน

ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสิจจ์

๒๔๗

อีก ๕ ปีต่อมา พื้นที่เกษตรกรรมที่เป็นกรรมสิทธิ์ของชาวญี่ปุ่นได้ขยายออกเป็น ๑๕๔,๖๔๕ ไร่ จากนั้นเพิ่มเป็น ๔๘๖,๘๕๕ ไร่และ ๑,๑๔๕,๑๔๐ ไร่ ใน ค.ศ. ๑๙๑๐ และ ค.ศ. ๑๙๒๐ ตามลำดับ^{๑๐}

ผู้อพยพชาวญี่ปุ่นที่สามารถสร้างฐานะเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้อพยพชาวญี่ปุ่นทั้งหมดในขณะนั้น โดยรวมแล้วผู้อพยพชาวญี่ปุ่นมีความขยัน อดทนทำงานหนัก และมุ่งมั่นจะสร้างฐานะ แต่นอกเหนือจากนั้นแล้ว ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถเป็นเจ้าของที่ดินของตนเองได้ ยังเกิดจากความกล้าที่จะริเริ่ม มีความสามารถในการสะสมทุน* ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชนผิวขาว ดังกรณีของผู้อพยพชาวญี่ปุ่นชื่อคะนะเยะ นะงะซะวะ (Kanaye Nagasawa) ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี และได้รับคำชักชวนให้อพยพไปสหรัฐอเมริกาจากทอมัส เลก แฮร์ริส (Thomas Lake Harris) ผู้นำกลุ่มยูโทเปียในสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้สร้างนิคมชื่อ ฟาน์เทนโกรฟ (Fountaingrove) บนพื้นที่ขนาด ๕,๐๐๐ ไร่ของเขาในเมืองแซนตาโรซา (Santa Rosa) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๙๒ แฮร์ริสได้ย้ายออกจากแคลิฟอร์เนียและขายทรัพย์สินในนิคมฟาน์เทนโกรฟของเขาทั้งหมด ทำให้นะงะซะวะได้กลายเป็นผู้นำของนิคมแห่งนี้ เขาทำให้ฟาน์เทนโกรฟกลายเป็นไร่่อุ่นแห่งแรกของชาวญี่ปุ่นในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย^{๑๑} นอกจากนี้นะงะซะวะแล้ว ยังมีกรณีของจอร์จ ชิมา (George Shima) หรือคินจิ อุชิจิมะ (Kinji Ushijima) ซึ่งเป็นเศรษฐีชาวญี่ปุ่นคนแรกของสหรัฐอเมริกาและได้ฉายาว่า “ราชามันฝรั่ง” อุชิจิมะเดินทางเข้าไปแสวงโชคในสหรัฐอเมริกาเมื่อ ค.ศ. ๑๘๘๗ โดยทำงานเป็นกรรมกรเก็บมันฝรั่งที่เมืองแซนวาควินแวลลีย์ (San Joaquin Valley) ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ต่อมา อุชิจิมะเริ่มต้นประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วยการเช่าที่ดิน ๓๗.๕ ไร่เพื่อเพาะปลูกมันฝรั่ง หลังจากนั้นก็ขยายพื้นที่เพาะปลูกโดยการเช่าและซื้อที่ดินว่างเปล่าที่เป็นปลักหนองบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำซึ่งไม่มีใครสนใจ แล้วพัฒนาเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เพื่อปลูกมันฝรั่ง ใน ค.ศ. ๑๙๑๒ อุชิจิมะเป็นเจ้าของพื้นที่ปลูกมันฝรั่งจำนวน ๒๕,๐๐๐ ไร่ ซึ่งในขณะนั้นมีมูลค่า ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ^{๑๒} ภายในอาณาจักรของเขาได้ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในการผลิตและ

^{๑๐} Ronald Takaki. *op. cit.*, p. 269.
^{*} แรงงานชาวญี่ปุ่นจำนวนมากมักเล่นการพนันเพื่อสะสมทุน แต่มักสูญเสียเงินจนหมดสิ้น ไม่สามารถสร้างฐานะและมีทรัพย์สินเป็นของตนเองได้
^{๑๑} “History of the Japanese - U.S. Relationship” Japanese–American Internment Curriculum. <http://bss.sfsu.edu/internment/introinternment.html> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕.
^{๑๒} “George Shima” Distinguished Asian Americans: A Biographical Dictionary. http://books.google.co.th/books?id=prhRl6DYXRMc&pg=PA316&dq=Distinguished+Asian+Americans:+A+Biographical+Dictionary&hl=th&source=gbs_toc_r&cad=4#v=onepage&q=Distinguished%20Asian%20Americans%3A%20A%20Biographical%20Dictionary&f=false สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

บรรจุกีบหอมมันฝรั่ง โดยจ้างแรงงานซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่นถึง ๕๐๐ คน อนึ่ง อุซิจิมะยังเป็นเจ้าของเรือกลไฟ เรือบรรทุกสินค้า และเรือโยงรวมหลายลำเพื่อใช้ขนส่งมันฝรั่งของเขาที่บรรจุกูดัตช์ชื่อ “Shima Fancy” ซึ่งผลิตได้มากถึงร้อยละ ๘๕ ของมันฝรั่งที่ผลิตในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย

นอกจากเจ้าของที่ดินรายใหญ่เพียงไม่กี่รายแล้ว ผู้อพยพชาวญี่ปุ่นที่เป็นเกษตรกรและเป็นเจ้าของที่ดินส่วนใหญ่มักครอบครองที่ดินขนาดเล็ก โดยใช้แรงงานในครอบครัวเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นหลัก ที่ดินเหล่านี้มาจากการอดออมสะสมทุนของแรงงานชาวญี่ปุ่นที่ต้องการเปลี่ยนฐานะจากแรงงานรับจ้างเป็นเกษตรกร หลังจากนั้นก็ซื้อหรือเช่าที่ดินที่ขาดการพัฒนา หรือใช้วิธีแบ่งผลประโยชน์กับเจ้าของที่ดิน วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ผู้อพยพชาวญี่ปุ่นสามารถครอบครองที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมด้วยตนเอง พวกเขามีบทบาทสำคัญในการพลิกผืนดินที่แห้งแล้งแบบทะเลทรายในเขตแคลิฟอร์เนียให้กลายเป็นที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ได้สำเร็จ โดยรวมแล้วจำนวนที่ดินสูงสุดที่อยู่ในความครอบครองของผู้อพยพชาวญี่ปุ่นและครอบครัวนับเป็นเพียงร้อยละ ๑ ของที่ดินทั้งหมดในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย แต่ก็ได้สร้างความไม่พอใจให้กับชนผิวขาวที่มีความรู้สึกเหยียดผิวและเห็นว่าความมั่นคงทางเศรษฐกิจของผู้อพยพชาวญี่ปุ่นและลูกหลานจะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชนผิวขาว

ปฏิกริยาของชาวอเมริกันและนโยบายของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาต่อชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒

ปฏิกริยาของชาวอเมริกันและรัฐบาลสหรัฐอเมริกาที่มีต่อชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นได้ปรากฏทั้งพฤติกรรมที่แสดงการต่อต้านและการบังคับใช้กฎหมาย โดยเกิดจากความรู้สึกเหยียดผิวของชนผิวขาวที่มีต่อชนผิวสีและความหวาดระแวงว่าชนชาติญี่ปุ่นจะเป็นภัยคุกคามต่อสหรัฐอเมริกาทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ

ความรู้สึกต่อต้านชนผิวสีได้หยั่งรากลึกมาช้านานในสังคมอเมริกัน แต่การแสดงปฏิกริยาต่อต้านชนผิวสีอย่างรุนแรงเกิดขึ้นหลังสงครามกลางเมืองอเมริกันในเขตมลรัฐภาคใต้ ส่วนกระแสต่อต้านชาวเอเชียในภาคตะวันตกของสหรัฐอเมริกาได้แพร่หลายตั้งแต่ผู้อพยพชาวจีนจำนวนมากเข้ามาตั้งถิ่นฐาน และมีการใช้ความรุนแรงต่อต้านบุคคลเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้อพยพชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในช่วงแรกยังมีจำนวนไม่มากนัก ประกอบกับส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่ในเขตเมืองที่มีชนผิวขาวอาศัยอยู่หนาแน่น จึงไม่ได้เป็นเป้าของการต่อต้านที่รุนแรงดังเช่นที่ผู้อพยพชาวจีนประสบ ครั้นจำนวนผู้อพยพชาวญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และบางรายสามารถสร้างฐานะเป็น

วารสารราชบัณฑิตยสถาน

ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสิงห์

๒๔๙

ปีกแผ่น มีรายได้ดี มีธุรกิจและหลักทรัพย์ที่มั่นคง กระแสต่อต้านผู้อพยพชาวญี่ปุ่นและลูกหลานในสังคมอเมริกันจึงปรากฏอย่างชัดเจนในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ เมื่อกลุ่มสหภาพแรงงาน ๖๗ สหภาพได้ร่วมกันก่อตั้งสันนิบาตกีดกันชาวเอเชีย (Asiatic Exclusion League) ที่นครแซนแฟรนซิสโก (San Francisco) ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียเมื่อ ค.ศ. ๑๙๐๕ เพื่อปลุกกระแสต่อต้านชาวเอเชียและผลักดันให้ออกกฎหมายห้ามผู้อพยพจากเอเชีย โดยมุ่งเป้าไปที่ชาวญี่ปุ่น เนื่องจากขณะนั้นรัฐบาลได้ผ่านกฎหมายห้ามผู้อพยพชาวจีนเป็นการถาวรแล้ว กระแสต่อต้านชาวจีนจึงลดลง

การต่อต้านชนชาติญี่ปุ่นยังเกิดจากความรู้สึกหวาดกลัวประเทศญี่ปุ่นซึ่งกำลังขยายอิทธิพลในเอเชียตะวันออกอย่างรวดเร็วในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ เมื่อญี่ปุ่นสามารถเอาชนะจีนในสงคราม ค.ศ. ๑๘๙๔-๑๘๙๕ และชนะรัสเซียในสงคราม ค.ศ. ๑๙๐๔-๑๙๐๕ ได้สำเร็จ นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังพยายามเข้าไปครอบครองแมนจูเรียของจีนซึ่งขณะนั้นเป็นแหล่งผลประโยชน์ที่หลายประเทศรวมทั้งสหรัฐอเมริกาต้องการเข้าไปลงทุน ความหวาดกลัวดังกล่าวเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาวอเมริกันและรัฐบาลสหรัฐอเมริกาทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ ทำให้ชาวอเมริกันและรัฐบาลสหรัฐอเมริกาไม่ไว้วางใจญี่ปุ่น ดังจะเห็นได้ว่า รัฐบาลสหรัฐอเมริกายาม่วงดุลอำนาจของญี่ปุ่นในจีนหลังจากรัสเซียแพ้สงคราม โดยประธานาธิบดีทีโอดอร์ รูสเวลต์ (Theodore Roosevelt, ค.ศ. ๑๙๐๑-๑๙๐๙) ได้เสนอตัวเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสันติภาพระหว่างญี่ปุ่นกับรัสเซียที่เมืองพอร์ตสมัท (Portsmouth) มลรัฐนิวแฮมป์เชียร์ (New Hampshire) ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๐๕ และมีการลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพพอร์ตสมัท (Treaty of Portsmouth) ในเดือนถัดมา การประชุมสันติภาพครั้งนี้ สหรัฐอเมริกามีบทบาทสำคัญในการกดดันและต่อรองข้อเรียกร้องของญี่ปุ่นต่อรัสเซียเพื่อช่วยถ่วงดุลอำนาจของญี่ปุ่นในเอเชียตะวันออก ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้แก่รัฐบาลญี่ปุ่นและชาวญี่ปุ่นที่ทำการประท้วงต่อต้านสหรัฐอเมริกาในกรุงโตเกียว^{๑๓} อนึ่ง สมรรถนะในการรบของกองทัพญี่ปุ่นประกอบกับท่าทีที่แข็งกร้าวของรัฐบาลญี่ปุ่นก็ส่งผลให้เกิดกระแสต่อต้านชนชาติญี่ปุ่นที่ชาวอเมริกันเรียกว่า “ภัยพิวเหลือง” (Yellow Peril)

กระแสความหวาดระแวงชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นได้ส่งผลให้คณะกรรมการการศึกษาของเมืองแซนแฟรนซิสโกออกระเบียบใน ค.ศ. ๑๙๐๖ ให้แบ่งแยกโรงเรียนระหว่างนักเรียนที่มี

^{๑๓} “Portsmouth Treaty” Milestone: 1899-1913. <http://history.state.gov/milestones/1899-1913/PortsmouthTreaty> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕.

เชื้อสายเอเชียกับเด็กอื่น ๆ ทำให้มีการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายนี้ในประเทศญี่ปุ่นอย่างมากว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน พวกหัวรุนแรงบางคนถึงกับยุให้รัฐบาลทำสงครามกับสหรัฐอเมริกา พร้อมกับดูถูกว่าทัพบกและทัพเรือของสหรัฐอเมริกาไม่มีศักยภาพเทียบเท่าญี่ปุ่น ดังบทความในหนังสือพิมพ์ *Mainichi Shimbun* ของญี่ปุ่นต่อไปนี้

The whole world knows that the poorly equipped army and navy of the United States are no match for our efficient army and navy. It will be an easy work to awake the United States from her dream of obstinacy when one of our great admirals appears on the other side of the Pacific.^{๑๔}

ปฏิกิริยาของญี่ปุ่นทำให้สหรัฐอเมริกาเกรงว่าเหตุการณ์นี้จะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ดังนั้น ประธานาธิบดีรูสเวลต์จึงเชิญผู้แทนฝ่ายญี่ปุ่นมาหารือในช่วง ค.ศ. ๑๙๐๗-๑๙๐๘ ในที่สุด จึงมีข้อตกลงอย่างไม่เป็นทางการที่เรียกว่า *Gentleman's Agreement* ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาสั่งให้คณะกรรมการการศึกษาของเมืองแซนฟรานซิสโกยกเลิกระเบียบการแบ่งแยกโรงเรียนสำหรับนักเรียนเชื้อสายเอเชีย ส่วนทางญี่ปุ่นก็ระงับการออกหนังสือเดินทางให้ชาวญี่ปุ่นรุ่นใหม่ที่จะอพยพไปทำงานในสหรัฐอเมริกา ยกเว้นครอบครัวของผู้ที่พำนักอยู่ในสหรัฐอเมริกาก่อนหน้านั้นแล้วคือ บิดา มารดา ภรรยา และบุตร ของชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น กล่าวได้ว่า การที่ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาเข้ามาช่วยแก้ปัญหาต่อต้านชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นครั้งนี้เพราะรัฐสวัสดิการไม่ต้องการเผชิญหน้ากับญี่ปุ่นอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ที่เขาคิดว่าเป็น “การต่อต้านโง่ ๆ ของความปัญญาอ่อนของสภานิติบัญญัติแคลิฟอร์เนีย” (“... ‘foolish offensiveness’ of the ‘idiots’ of the California legislature ...”)^{๑๕} กรณีนี้ หากนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ที่ผู้อพยพชาวจีนถูกต่อต้านอย่างรุนแรงจากชนผิวขาวก่อนหน้านั้นแล้ว จะพบว่าเนื่องจากขณะนั้นรัฐบาลจีนอ่อนแอ ไร้สมรรถภาพ ไม่สามารถคุ้มครองชาวจีนโพ้นทะเล และที่สำคัญคือ ไม่สามารถบีบบังคับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาก็ไม่เห็นความสำคัญของปัญหาผู้อพยพชาวจีน และปล่อยให้รัฐสภาออกกฎหมายตามข้อเรียกร้องของนักการเมืองท้องถิ่นและสหภาพแรงงานโดยไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนแต่อย่างใด

^{๑๔} อ้างใน Gary B. Nash. 1999. *American Odyssey: The United States in the 20th Century*. p. 301.

^{๑๕} Roger Daniels. *op. cit.*, p. 254.

วารสารราชบัณฑิตยสถาน
ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสิงข์

๒๕๑

หลังจากเหตุการณ์ครั้งนี้ ประธานาธิบดีรูสเวลต์ได้สั่งให้กองทัพเรือสหรัฐอเมริกาเร่งสร้างเรือรบที่ทันสมัยและมีศักยภาพสูงเพิ่ม แล้วให้ส่งเรือรบจำนวน ๑๖ ลำเดินทางไปทั่วโลกใน ค.ศ. ๑๙๐๘ โดยให้วะที่ญี่ปุ่นเป็นกรณีพิเศษเพื่ออวดแสนยานุภาพของกองทัพเรือสหรัฐอเมริกาต่อชาวญี่ปุ่นด้วย อนึ่ง ความขัดแย้งในครั้งนี้นำให้ทั้งสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจกัน และทวีมากขึ้น จนถึงจุดแตกหักในสงครามโลกครั้งที่ ๒

กระแสต่อต้านชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในมลรัฐแคลิฟอร์เนียยังมีต่อเนื่องในช่วง ค.ศ. ๑๙๑๐-๑๙๒๐ แม้ว่าจนถึง ค.ศ. ๑๙๒๐ จะมีชนผิวสีเพียงร้อยละ ๒ ของจำนวนประชากรมลรัฐแคลิฟอร์เนีย^{๑๖} ก็ตาม ในช่วงเวลานี้ จำนวนประชากรของชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นเริ่มเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ผู้อพยพชาวญี่ปุ่นหรือชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นรุ่นแรกซึ่งเรียกในภาษาญี่ปุ่นว่า “อิสเซ” (Issei) มีลูกหลานเกิดมากขึ้น ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นรุ่นที่ ๒ ซึ่งเกิดในสหรัฐอเมริกามีชื่อเรียกในภาษาญี่ปุ่นว่า “นิเซ” (Nisei) บุคคลกลุ่มหลังนี้มีทั้งคนหนุ่มสาวและเด็ก พวกเขาเริ่มคิดว่าตนเองเป็นชาวอเมริกันมากกว่าชาวญี่ปุ่น แต่กระนั้นพวกเขาก็ถูกต่อต้านด้วย เช่น ถูกเรียกว่า “Jap” และถูกขับไล่ให้กลับญี่ปุ่นอยู่เสมอ รวมทั้งถูกปฏิเสธงานแม้จะได้รับการศึกษาสูงระดับวิทยาลัย

ผู้มีบทบาทสำคัญในการรณรงค์ต่อต้านชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นคือกลุ่มสหภาพแรงงาน ซึ่งเป็นฐานเสียงสำคัญของนักการเมืองท้องถิ่น การต่อต้านชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นมีทั้งในระดับส่วนบุคคลและระดับรัฐ การต่อต้านในระดับส่วนบุคคล เช่น การปฏิเสธไม่จ้างงานแรงงานชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นโดยเฉพาะแรงงานที่มีฝีมือ จึงทำให้พวกนี้ต้องไปเป็นแรงงานภาคเกษตรกรรม การกดค่าแรงของชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นให้ต่ำกว่าแรงงานชาวผิวขาว รวมถึงการขับไล่ไม่ให้ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นซื้อบ้านอยู่ในย่านพำนักของชนผิวขาว ดังกรณีของจอร์จ ชิมา เศรษฐีชาวญี่ปุ่นคนแรกในสหรัฐอเมริกาได้ซื้อคฤหาสน์มูลค่า ๑๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐในย่านมหาวิทยาลัยเบิร์กลีย์ (Berkeley) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ปรากฏว่าในช่วงแรก เขาถูกต่อต้านอย่างรุนแรงจากบริษัทนายหน้าขายที่ดินและบรรดาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเบิร์กลีย์ที่พำนักอยู่ในย่านนั้น แต่เนื่องจากเขาเป็นผู้มีชื่อเสียงและได้สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชนในท้องถิ่น กระแสการต่อต้านเขาจึงลดลง อย่างไรก็ตาม กรณีของจอร์จ ชิมาเป็นกรณียกเว้น เพราะชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นรายอื่น ๆ ไม่มีชื่อเสียงดังเช่นกรณีของจอร์จ ชิมา

^{๑๖} Ronald Takaki. *op. cit.*, p. 267.

ภาพแสดงป้ายขับไล่ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นที่ติดไว้ตามบ้านในย่านพำนักของชนผิวขาว

การต่อต้านชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในระดับรัฐที่สำคัญได้แก่ การออกกฎหมายที่ดินของคนต่างด้าว (Alien Land Act) ใน ค.ศ. ๑๙๑๓ รัฐสภามลรัฐแคลิฟอร์เนียได้ผ่านกฎหมายของคนต่างด้าวที่อนุญาตให้เฉพาะคนต่างด้าวซึ่งมีสิทธิขอโอนสัญชาติเป็นพลเมืองอเมริกันตามกฎหมายโอนสัญชาติ ค.ศ. ๑๗๙๘ (Naturalization Act of 1798) เท่านั้นที่สามารถครอบครองที่ดิน กฎหมายฉบับนี้มุ่งเพิกถอนสิทธิการครอบครองของชาวญี่ปุ่นซึ่งขณะนั้นได้ครอบครองที่ดินในมลรัฐแคลิฟอร์เนียโดยรวมมากกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ไร่ เพราะชาวญี่ปุ่นรุ่นแรกหรือพวกฮิสเซซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดินประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่มีสิทธิขอโอนสัญชาติอยู่แล้ว เนื่องจากกฎหมายโอนสัญชาติระบุไว้ให้เฉพาะเสรีชนผิวขาว (free white person) เท่านั้นที่มีสิทธิขอโอนสัญชาติ หลังจากนั้นแล้ว มลรัฐทางตะวันตกหลายมลรัฐก็ผลักดันกฎหมายที่ดินของคนต่างด้าวในลักษณะเดียวกับมลรัฐแคลิฟอร์เนีย กล่าวคือ ใน ค.ศ. ๑๙๑๗ มลรัฐแอริโซนา (Arizona) ได้ประกาศใช้กฎหมายนี้ ต่อมาในช่วง ค.ศ. ๑๙๒๑-๑๙๒๕ มลรัฐวอชิงตัน (Washington) ลุยเซียนา (Louisiana) ออริกอน (Oregon) ไอดาโฮ (Idaho) มอนแทนา (Montana) และแคนซัส (Kansas) ก็ผ่านกฎหมายดังกล่าว ส่วนมลรัฐไวโอมิง (Wyoming) ยูทาห์ (Utah) และอาร์คันซอ (Arkansas) ได้ผ่านกฎหมายนี้ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒^{๑๗} ทำให้บรรดาเจ้าของที่ดินชาวญี่ปุ่นหลายคนนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลฎีกาสหรัฐอเมริกาว่า กฎหมายดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ศาลฎีกา ก็ตัดสินว่า มลรัฐมีสิทธิออกกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น พวกฮิสเซจึงพยายามหาทางครอบครองที่ดินของตนไว้ต่อไปโดยวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ลูก ซึ่งเป็นพลเมืองอเมริกันตามกฎหมาย หรือขอยืมชื่อบุคคลที่มีสิทธิครอบครองที่ดินตามกฎหมาย

^{๑๗} Alien Land Laws. <http://encyclopedia.jrank.org/articles/pages/5943/Alien-Land-Laws.html>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕.

วารสารราชบัณฑิตยสถาน

ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสังข์

๒๕๓

ตลอดจนการโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่บริษัทหรือกลุ่มนิติบุคคลที่พวกตนเป็นผู้ถือหุ้น วิธีการนี้ทำให้ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นบางส่วนสามารถครอบครองที่ดินไว้ได้ต่อไป

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นที่พำนักอยู่ในดินแดนฮาวายกลับไม่ประสบปัญหาการกีดกันผิว ดังเช่นที่เกิดแก่ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นบนแผ่นดินใหญ่ของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากเหตุผลสำคัญคือ ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรมที่ยากจน ไม่สามารถสะสมทุนเพื่อเป็นเจ้าของที่ดินเหมือนกับกลุ่มที่อยู่ในแผ่นดินใหญ่ของสหรัฐอเมริกา จึงไม่ตกเป็นเป้าของการโจมตีต่อต้านจากชาวพื้นเมืองซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน หรือจากชาวอเมริกันผิวขาวในฮาวายซึ่งมีจำนวนน้อยและส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดินขนาดใหญ่หรือนักธุรกิจที่มั่งคั่ง

ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๒๐ เป็นต้นมา สัดส่วนประชากรของกลุ่มฮิสแปนิกกับกลุ่มนิซเมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก กล่าวคือ ใน ค.ศ. ๑๙๒๐ พวกนิซเมมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๒๗ ของประชากรญี่ปุ่นเชื้อสายอเมริกันบนแผ่นดินใหญ่ของสหรัฐอเมริกา แต่ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วภายใน ๒๐ ปี ดังนั้น เมื่อสหรัฐอเมริกาเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ ๒ พวกนิซเมมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ ๖๓^{๑๘} หรือประมาณ ๒ ใน ๓ ของประชากรญี่ปุ่นเชื้อสายอเมริกันบนแผ่นดินใหญ่ของสหรัฐอเมริกา สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชากรกลุ่มฮิสเปลดลง เนื่องจากใน ค.ศ. ๑๙๒๔ รัฐสภาสหรัฐอเมริกาได้ผ่านรัฐบัญญัติเกี่ยวกับผู้อพยพ ค.ศ. ๑๙๒๔ (Immigration Act of 1924) หรือที่เรียกว่า กฎหมายกำหนดโควตาของผู้อพยพเข้าสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๙๒๔ (National Origins Act of 1924) ซึ่งกำหนดจำนวนผู้อพยพตามโควตาของประเทศหรือถิ่นกำเนิดของผู้อพยพเท่ากับร้อยละ ๒ ของผู้ที่ได้ออนสัญชาติใน ค.ศ. ๑๘๙๐ รวมปีละประมาณ ๑๖๔,๐๐๐ คน^{๑๙} ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงมีผลให้ชาวญี่ปุ่นและชาวเอเชียชาติอื่น ๆ ไม่สามารถอพยพเข้าสหรัฐอเมริกาได้อีกต่อไป เพราะก่อนหน้านั้นไม่มีผู้อพยพชาวเอเชียคนใดได้รับสิทธิให้ออนสัญชาติอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ เมื่อสหรัฐอเมริกาประกาศสงครามกับญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ ๒ และดำเนินนโยบายที่รุนแรงกับผู้ที่มีเชื้อสายของชาติศัตรู ผู้ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่ก็คือพวกนิซเมซึ่งเป็นพลเมืองสหรัฐอเมริกาที่ไม่เคยรู้จักประเทศญี่ปุ่นอย่างแท้จริงเลย

^{๑๘} Ronald Takaki. *op. cit.*, p. 273.

^{๑๙} John F. Kennedy. 1964. *A Nation of Immigrants*. p. 74.

นโยบายของรัฐบาลต่อชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ ๒

ความหวาดระแวงชนชาติญี่ปุ่นของชาวอเมริกันและรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ถึงขีดสุดเมื่อกองทัพญี่ปุ่นโจมตีเพิร์ลฮาร์เบอร์ของสหรัฐอเมริกาที่ฮาวายเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ เป็นผลให้สหรัฐอเมริกาประกาศสงครามต่อญี่ปุ่นและฝ่ายอักษะในสงครามโลกครั้งที่ ๒ แม้ว่าการเข้าสู่สงครามครั้งนี้เป็นการทำศึกนอกบ้าน แต่สหรัฐอเมริกาก็เกรงกลัวว่าข้าศึกอาจรุกมาถึงในบ้าน จึงดำเนินนโยบายโยกย้ายชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นทั้งที่อยู่ในแผ่นดินของสหรัฐอเมริกาและที่ฮาวายไปยังพื้นที่กักกันชาวญี่ปุ่น จึงก่อให้เกิดโศกนาฏกรรมครั้งสำคัญกับชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นทั่วประเทศ

เหตุการณ์โจมตีเพิร์ลฮาร์เบอร์ทำให้สหรัฐอเมริกาได้รับความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงและเป็นสาเหตุที่นำสหรัฐอเมริกาเข้าสู่ภาวะสงคราม จึงก่อให้เกิดกระแสต่อต้านญี่ปุ่นและชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นอย่างรุนแรงในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยเฉพาะทางแถบชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกา ซึ่งหวาดเกรงว่าอาจถูกกองทัพญี่ปุ่นบุกโจมตี ขณะเดียวกัน กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรมบางกลุ่ม เช่น สมาคมผู้ปลูกและขนส่งผัก (Grower-Shipper Vegetable Association) สมาคมคุ้มครองผู้เพาะปลูกแห่งภาคตะวันตก (Western Growers Protective Association) ซึ่งคิดว่าพวกตนจะได้รับผลประโยชน์อย่างมากหากชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นถูกขับไล่ไป ก็ถือโอกาสปลุกกระแสให้ขับไล่ด้วยตั้งคำสัมภาษณ์ของสมาชิกสมาคมผู้ปลูกและขนส่งผักที่กล่าวถึงชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในหนังสือพิมพ์ *Saturday Evening Post* ว่า “... พวกเขาเข้ามาที่หุบเขานี้ (หมายถึงในแคลิฟอร์เนีย-ผู้เขียน) เพื่อทำงาน แล้วยู่ที่นี่เพื่อยึดครอง ...หากพวกญี่ปุ่นทั้งหมดถูกย้ายไปในวันพรุ่งนี้ เราก็ไม่ต้องคิดถึงพวกเขาถึง ๒ สัปดาห์ เพราะพวกเกษตรกรผิวขาวสามารถเข้ามาแทนที่และผลิตทุกอย่างที่พวกญี่ปุ่นปลูก” (... They came into this valley to work, and they stayed to take over....If all the Japs were removed tomorrow, we'd never missed them in two weeks, because the white farms can take over and produce everything the Jap grows.)^{๒๐} นอกจากนี้ บรรดานักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับมลรัฐก็พยายามเรียกร้องให้โยกย้ายชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นไปจากแถบชายฝั่งตะวันตกด้วย

^{๒๐} อ้างใน Ronald Takaki. *op. cit.*, p. 381.

วารสารราชบัณฑิตยสถาน
ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสิงข์

๒๕๕

กระแสต่อต้านชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นของชนผิวขาวที่เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความวิตกกังวลของชาวอเมริกันและเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ที่เกิดจากการตั้งข้อสงสัยถึงความจงรักภักดีของชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นต่อสหรัฐอเมริกา หากญี่ปุ่นบุกสหรัฐอเมริกาจริงตามข่าวลือที่แพร่สะพัด จะทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาดำเนินนโยบายต่อผู้ที่มีเชื้อสายญี่ปุ่นอย่างรุนแรงโดยไม่มีทางตั้งจากสังคม เช่น ในช่วงแรก (เดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑) มีการจับกุมและจำคุกพวกอิสเซihakหลายอาชีพในแผ่นดินใหญ่ของสหรัฐอเมริกาและฮาวาย อาทิ ครู นักบวช เจ้าหน้าที่องค์กรต่าง ๆ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ รวมประมาณ ๒,๐๐๐ คน^{๒๑} ซึ่งแสดงความไม่เห็นด้วยกับการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๒ ของสหรัฐอเมริกา ต่อมา ได้โยกย้ายชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นจำนวนกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คนไปอยู่ที่ค่ายอพยพในพื้นที่ที่ห่างไกลจากชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกตามข้อเสนอของพลโท จอห์น แอล. ดีวิตต์ (John L. DeWitt) ผู้บัญชาการการป้องกันภาคตะวันตกของกองทัพสหรัฐอเมริกา เพื่อเตรียมความพร้อมหากญี่ปุ่นบุกสหรัฐอเมริกาทางด้านมหาสมุทรแปซิฟิก

ในวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๒ ประธานาธิบดีแฟรงกลิน เดลาโน รูสเวลต์ (Franklin Delano Roosevelt, ค.ศ. ๑๙๓๓-๑๙๔๕) ได้ออกคำสั่งของฝ่ายบริหารที่ ๙๐๖๖ (Executive Order 9066)^{๒๒} ซึ่งให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสงครามและผู้บัญชาการทหารในการกำหนดพื้นที่ควบคุมของฝ่ายทหาร เพื่อป้องกันการจารกรรมและการก่อวินาศกรรม หลังจากนั้นในวันที่ ๑๘ มีนาคม ปีเดียวกัน ประธานาธิบดีรูสเวลต์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งหน่วยบริหารการโยกย้ายยามสงคราม (War Relocation Authority-WRA) ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนเพื่อทำหน้าที่รับเร่งก่อสร้างศูนย์อพยพชาวญี่ปุ่นรวม ๑๐ แห่งที่เรียกว่า “Relocation Centers” ในบริเวณพื้นที่ระหว่างเทือกเขาเซียร์ราเนวาดา (Sierra Nevada) และแม่น้ำมิสซิสซิปปี (Mississippi) ซึ่งประกอบด้วย ค่ายโทแพซ (Topaz) ในมลรัฐยูทาห์ ค่ายโพสตัน (Poston) และค่ายกิลาริเวอร์ (Gila River) ในมลรัฐแอริโซนา ค่ายแอมาชี (Amache) ในมลรัฐโคโลราโด ค่ายเจอร์โรมี (Jerome) และค่ายโรห์เวอร์ (Rohwer) ในมลรัฐอาร์คันซอ ค่ายมินิโดกา (Minidoka) ในมลรัฐไอดาโฮ ค่ายแมนซานาร์ (Manzanar)

^{๒๑} “History of the Japanese-U.S. Relationship” Japanese-American Internment Curriculum. <http://bss.sfsu.edu/internment/introinternment.html> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

^{๒๒} ดูรายละเอียดของคำสั่งใน “Executive Order 9066 The President Authorizes Japanese Relocation.mht,” Japanese Americans. <http://historymatters.gmu.edu/d/5154>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕.

ค่ายทูลเลลก (Tule Lake) ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย และค่ายฮาร์ทแมนเทน (Heart Mountain) ในมลรัฐไวโอมิง อนึ่ง หน่วยบริหารการโยกย้ายยามสงครามยังต้องรับผิดชอบดูแลการโยกย้ายชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นจำนวน ๑๑๐,๐๐๐ คนที่อยู่ในเขตชายฝั่งตะวันตกของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ออริกอน วอชิงตัน และแอริโซนาไปอยู่ที่ค่ายอพยพดังกล่าว รวมทั้งการบริหารจัดการค่ายอพยพต่าง ๆ ด้วย ส่วนในดินแดนฮาวาย ก็มีการโยกย้ายชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นไปอยู่รวมกันในค่ายอพยพบนเกาะฮาวายด้วย แต่จำนวนของผู้ที่ถูกโยกย้ายมีไม่มากนัก

สภาพชีวิตของชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในค่ายอพยพ

ในจำนวนชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น ๑๑๐,๐๐๐ คนที่ถูกส่งไปอยู่ในค่ายอพยพทั้ง ๑๐ แห่งนั้น มีประชากรอยู่รวม ๓ รุ่น คือ พวกอิสเซซึ่งมีไม่เกิน ๑ ใน ๓ ของประชากรทั้งหมด พวกนิเซซึ่งมีตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงวัยฉกรรจ์รวมประมาณ ๒ ใน ๓ ของประชากรทั้งหมด และยังมีพวกซันเซ (Sansei) ซึ่งเป็นชนรุ่นที่ ๓ ที่ยังเยาว์วัยอีกจำนวนหนึ่งด้วย บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่มีชีวิตอยู่ต่อมาจนถึงทศวรรษ ๑๙๘๐ อันเป็นช่วงเวลาที่สังคมอเมริกันได้ตระหนักถึงความลำเค็ญที่เพื่อนร่วมชาติประสบก่อนจะผ่านพ้นเคราะห์กรรมที่พวกเขาไม่ได้เป็นผู้ก่อ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพชีวิตอันแร้นแค้นส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดผ่านบุคคลเหล่านี้

สภาพที่พัก ค่ายอพยพที่สร้างขึ้นรองรับผู้ถูกโยกย้ายทั้ง ๑๐ ค่ายตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล และทุรกันดาร ส่วนใหญ่เป็นเขตที่มีการตั้งถิ่นฐานเบาบางเพราะอากาศแห้งแล้ง บางแห่ง พื้นที่เป็นทะเลทราย มีฝุ่นคลุ้งตลอดเวลา ไม่มีต้นไม้ใด ๆ นอกจากพุ่มไม้เล็ก ๆ และต้นกระบองเพชร ทำให้พื้นดินร้อนระอุในเวลากลางวัน สภาพอากาศจึงร้อนจัดในฤดูร้อนและหนาวจัดในฤดูหนาว ดังเช่น ที่ตั้งของค่ายโทแพซอยู่สูงกว่าระดับทะเลปานกลาง ๑,๔๐๒.๐๘ เมตร ฤดูร้อนอุณหภูมิสูงสุดถึง ๔๑.๑ องศาเซลเซียส ส่วนฤดูหนาวอุณหภูมิต่ำสุดถึง -๓๔.๕ องศาเซลเซียส นอกจากนี้ ค่ายฮาร์ทแมนเทนก็มีอากาศหนาวจัดถึง -๓๔.๕ องศาเซลเซียสด้วย^{๒๓} บางแห่ง เช่น ค่ายโพสตัน ตั้งอยู่ในเขตเทือกเขาที่ล้อมรอบด้วยภูเขาทุกทิศทางก็มีอากาศหนาวจัดเช่นกัน ทำให้ผู้อพยพบางส่วนเสียชีวิตเพราะร่างกายไม่สามารถปรับตัวตามสภาพภูมิอากาศที่เลวร้าย ประกอบกับเครื่องมือเครื่องใช้ในการรักษาพยาบาลภายในค่ายมีจำกัด จึงไม่สามารถช่วยเหลือผู้ป่วยได้ทันทั่วถึง

^{๒๓} Gary B. Nash. *op. cit.*, p. 301.

วารสารราชบัณฑิตยสถาน
ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสิงข์

๒๕๗

ค่ายอพยพทุกค่ายจะมีรั้วล้อมโดยรอบและมีทหารรักษาการณ์ตลอดเวลา ผู้อพยพที่อยู่ในค่ายไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปใกล้เขตรั้ว ดังนั้น จึงมีผู้อพยพถูกยิงเสียชีวิตเพราะเดินเข้าไปใกล้รั้ว และการเดินทางออกไปนอกค่ายจะต้องได้รับอนุญาตเป็นรายกรณี ส่วนภายในค่ายก็มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยคอยสอดส่องความผิดปกติ และมีการจ้างผู้อพยพบางคนเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่ด้วย เพราะผู้อพยพมีความอึดอัดกับสภาพแวดล้อมและการแสดงอาการดูถูกดูหมิ่นของเจ้าหน้าที่ประจำค่าย จึงวิพากษ์วิจารณ์โจมตีนโยบายของรัฐบาล บางคนโกรธแค้นรัฐบาลมากจนถึงกับประกาศจะขอยกเลิกการเป็นพลเมืองสหรัฐอเมริกา ขณะเดียวกัน ผู้อพยพจำนวนมากก็มีแนวคิดอยากกลับประเทศญี่ปุ่นด้วย^{๒๔} ที่พักในค่ายต่าง ๆ ก่อสร้างรูปแบบเดียวกันคือ เป็นอาคารเรือนนอนแบบทหารที่ปลูกเรียงกันเป็นแถว (block) หลายแถว แถวยาวสุดสายตาในพื้นที่โล่ง เรือนนอนเหล่านี้ก่อสร้างแบบลวก ๆ และปิดทับด้วยกระดาษชุบน้ำมันเพื่อกันลม ดังนั้น ในฤดูหนาวที่มีอากาศหนาวจัดและมีลมกรรโชกแรง จึงไม่สามารถป้องกันความหนาวได้ ภายในเรือนนอนส่วนใหญ่แบ่งเป็นห้องขนาด ๒๕ x ๒๐ ฟุตหรือ ๔๕ ตารางเมตรสำหรับครอบครัวที่มีสมาชิก ๕-๖ คน ไม่มีข้าวของเครื่องใช้อื่นใดนอกจากไฟกลางห้อง ๑ ดวง เต้าไฟเล็ก ๆ ๑ เต้าสำหรับทำความอบอุ่นในฤดูหนาว และเตียงสนามพร้อมด้วยผ้าห่มสำหรับทุกคน คนโสดให้อยู่รวมกันในเรือนนอนเปิดโล่งแบบหอพัก มีเตียงสนาม ผ้าห่ม และเต้าเล็ก ๆ เช่นกัน ส่วนข้าวของเครื่องใช้อื่น ๆ เช่น ตู้ โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวาง แต่ละคนก็ต้องจัดหาเพิ่มเติมเองตามกำลังของตน ทั้งโดยการซื้อหาหรือประกอบขึ้นเอง อนึ่ง ผู้ที่อาศัยอยู่ในเรือนนอนของแต่ละแถวซึ่งมีจำนวนมากถึง ๒๕๐ คน จะใช้ห้องน้ำรวมที่ปลูกเป็นอาคารแยกออกต่างหากและมีโรงอาหารรวม

สภาพภูมิประเทศของที่ตั้งค่ายอพยพชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น

^{๒๔} Akemi Kikumura. 1981. *Through Harsh Winters: The Life of a Japanese Immigration Woman*. p. 53.

ชีวิตความเป็นอยู่ การออกคำสั่งให้อพยพชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นพร้อม ๆ กันในเวลา ที่ถูกละหุกทำให้แต่ละครอบครัวไม่มีเวลาเตรียมตัวมากนัก บางครอบครัวต้องอพยพภายในเวลา ๔๘ ชั่วโมง ไม่สามารถจัดการกับทรัพย์สินและธุรกิจต่าง ๆ ของตนได้ทัน ส่วนใหญ่ต้องทิ้งบ้าน และข้าวของทุกอย่าง มีสัมภาระจำเป็นไม่กี่ชิ้น ทุกคนมีสภาพคล้ายคลึงกันคือ เหมือนคนสิ้นเนื้อประดาตัว นอกจากนี้ ในช่วงแรกรัฐบาลสหรัฐอเมริกายังไม่มีแผนการชัดเจนที่จะดูแลผู้อพยพเหล่านั้นนอกจาก กักกันเอาไว้ก่อน ดังนั้น บุคคลเหล่านี้จึงต้องเริ่มต้นปรับปรุงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนใหม่ ตามสถานการณ์ขณะนั้น

รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจ่ายเงินค่ายังชีพให้แก่ผู้อพยพคนละ ๑๐.๕ ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน^{๒๕} เพื่อซื้ออาหารที่รัฐบาลจัดหาให้ในราคาเหมาจ่ายคนละไม่เกิน ๔๕ เซนต์ต่อวัน^{๒๖} โดยพ่อครัวและผู้ให้บริการในโรงอาหารคือผู้อพยพที่ได้รับค่าจ้างจากรัฐบาล ในช่วงแรก ผู้อพยพบริโภคอาหารกระป๋อง เป็นหลัก ต่อมา รัฐบาลได้จัดหาที่ดินนอกค่ายเพื่อทำการเกษตร และจ้างผู้อพยพเป็นผู้เพาะปลูกพืช ผัก และเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นอาหาร ผู้อพยพจึงมีไก่ ไข่ และหมู เป็นอาหารเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ผู้อพยพ ยังหารายได้จากการจ้างงานภายในค่ายอพยพ เช่น งานก่อสร้างถนน งานซ่อมแซมอาคาร งานรักษา ความปลอดภัยภายในค่าย งานผู้ช่วยแพทย์และพยาบาลในสถานพยาบาลประจำค่ายอพยพ ซึ่งให้ การดูแลโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเฉพาะทันตกรรมพื้นฐาน จักขุ รวมทั้งแม่และเด็ก อนึ่ง ผู้อพยพยังพยายาม หารายได้จากการขายพืชผักที่ปลูกกันเองภายในค่าย โดยบางรายเลี้ยงวัวเองด้วย

ภายในค่ายอพยพแต่ละค่ายมีร้านค้าและบริการ เช่น ร้านขายของ ร้านซ่อมรองเท้า ร้านตัดผม ซึ่งดำเนินการโดยผู้อพยพในรูปแบบสหกรณ์ นอกจากนี้ ในค่ายยังมีการออกหนังสือพิมพ์ ของตนเองเพื่อสื่อสารข้อมูลและเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมด้านสังคม เช่น การศึกษา ศาสนา นันทนาการ ซึ่งมีส่วนสร้างความเป็นเอกภาพให้กับชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในเวลาต่อมา

การศึกษา ในค่ายอพยพมีการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ ทั้งการศึกษาที่จัดการภายใต้ การดูแลของเจ้าหน้าที่รัฐบาลและการศึกษานอกเวลาที่ผู้อพยพจัดการกันเอง ดังนี้

^{๒๕} *Ibid.*, p. 52.

^{๒๖} ต้นทุนเฉลี่ยของค่าอาหารต่อคน/วันตามรายงานใน ค.ศ. ๑๙๔๓ คือ ๔๘ เซนต์ ดูรายละเอียดใน “Relocation of Japanese American,” War Relocation Authority Publication dated May 1943. <http://www.sfmuseum.org/hist10/relocbook.html>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕.

วารสารราชบัณฑิตยสถาน
ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสิงห์

๒๕๙

การศึกษาที่จัดการภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่รัฐบาล เป็นการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดให้พลเมืองสหรัฐอเมริกาทุกคนได้รับการศึกษา จึงมีการสร้างโรงเรียนระดับมัธยมขึ้นในค่ายอพยพทุกแห่ง ส่วนห้องเรียนระดับประถมให้ตัดแปลงเรือนนอนเป็นชั้นเรียน โดยจ้างครูที่มีความรู้ตามเกณฑ์ของแผนกศึกษาธิการของมลรัฐ ทั้งนี้ ครึ่งหนึ่งของครูที่สอนในค่ายอพยพก็คือผู้อพยพชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นนั่นเอง นอกจากนี้ ยังมีการสอนด้านอาชีวศึกษาให้แก่ผู้อพยพด้วย โดยตัดแปลงเรือนนอนเป็นชั้นเรียนเช่นกัน

การศึกษาที่จัดการศึกษานอกเวลาโดยผู้อพยพ ก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นได้จัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นขึ้นตามเมืองต่าง ๆ ทางชายฝั่งตะวันตก แต่รัฐบาลไม่อนุญาตให้มีโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นในค่ายผู้อพยพ ดังนั้น จึงมีการสอนภาษาญี่ปุ่นกันเองภายในกลุ่มของผู้อพยพ รวมทั้งการสอนภาษาอังกฤษสำหรับพวกอิสเซทที่ไม่สามารถอ่านหรือเขียนภาษาอังกฤษได้ ตลอดจนการสอนวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่น เช่น การฟ้อนรำ การจัดดอกไม้แบบญี่ปุ่น ส่งผลให้ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นสามารถปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับภาษาและศิลปวัฒนธรรมญี่ปุ่นให้แก่ชนรุ่นใหม่ที่เกิดในสหรัฐอเมริกา และไม่เคยสนใจวัฒนธรรมดั้งเดิมของบรรพบุรุษ

อนึ่ง นักศึกษาชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นที่เรียนอยู่ในระดับอุดมศึกษาและต้องหยุดเรียนกลางคันเนื่องจากถูกบังคับให้ย้ายเข้าไปอยู่ในค่ายอพยพนั้น หากต้องการกลับไปเรียนเพื่อให้จบหลักสูตร จะต้องทำเรื่องขออนุญาตเพื่อให้ตรวจสอบคุณสมบัติว่ามีความจงรักภักดีต่อสหรัฐอเมริกาจริง และเมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงสามารถออกจากค่ายอพยพได้ แต่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาไม่รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

ศาสนา ผู้อพยพส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ สำหรับศาสนาคริสต์นิกายต่าง ๆ ก็มีผู้นับถือรวมเกือบครึ่งหนึ่งของผู้อพยพทั้งหมด และมีโอกาสประกอบศาสนกิจตามความเชื่อของตน โดยใช้ห้องในเรือนนอนเป็นสถานที่ประกอบพิธีของแต่ละนิกาย ส่วนบาทหลวงและศาสนาจารย์ก็คือผู้อพยพด้วยกันนั่นเอง นักบวชเหล่านี้บางครั้งได้รับโอกาสให้ออกไปนอกค่ายอพยพ เพื่อร่วมกิจกรรมขององค์กรทางศาสนาที่ตนสังกัด สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาพุทธก็มีพิธีกรรมตามความเชื่อในเทศกาลต่าง ๆ และงานศพ เป็นต้น

นันทนาการ การจัดกิจกรรมนันทนาการเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยฟื้นฟูจิตใจให้แก่ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นที่ถูกจำกัดบริเวณในค่ายอพยพ ก่อนหน้านั้น พวกเขาซึ่งส่วนใหญ่ต้องทำงานหนักในภาคเกษตรกรรมไม่ค่อยมีกิจกรรมนันทนาการมากนัก ยกเว้นในเทศกาลพิเศษประจำปี แต่เมื่อมาอยู่รวมกันในค่ายอพยพและมีเวลามากจึงมีการจัดกิจกรรมนันทนาการหลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อพยพ

ทุกวัยตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงคนชราได้เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลได้เชื้อเชิญองค์กรการกุศลที่มีสาขาอยู่ในท้องถิ่น เช่น สภากาชาด สมาคมวาย. เอ็ม. ซี. เอ (Y.M.C.A.) และวาย. ดับเบิลยู. ซี. เอ. (Y.W.C.A.) เข้ามาร่วมจัดกิจกรรมในค่ายอพยพด้วย นอกจากนี้ ผู้อพยพได้ช่วยกันสร้างสนามเทนนิส จัดตั้งสโมสรกีฬาซอฟต์บอล สโมสรลูกเสือ รวมทั้งการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแข่งขันกีฬาภายใน ซึ่งรวมถึงกีฬาซูโม่ของญี่ปุ่น การตั้งวงดุริยางค์ การจัดและตกแต่งสวนในค่ายอพยพ การจัดงานเต้นรำ

การแข่งขันกีฬาซูโม่ภายในค่ายอพยพ

ระยะเวลา ๔ ปีที่ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นถูกกักกันอยู่ในค่ายผู้อพยพเป็นช่วงเวลาที่เลวร้ายสำหรับพวกเขา การร่วมกันจัดกิจกรรมภายในค่ายอพยพในลักษณะต่าง ๆ จึงช่วยให้ผู้อพยพส่วนใหญ่ผ่อนคลายความเครียดและสามารถปรับตัวเพื่อมีชีวิตอยู่ต่อไป ในปลาย ค.ศ. ๑๙๔๔ ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐบาลในการควบคุมชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในค่ายอพยพต่าง ๆ ได้ผ่อนคลายลง บางรายได้รับอนุญาตให้ออกไปทำงานนอกค่ายสวนในของประเทศและได้รับการปลดปล่อยก่อนเวลา

ทหารอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ ๒

สิ่งที่กีดตันชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นอย่างมากในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ คือความระแวงสงสัยถึงความจงรักภักดีของพวกเขาต่อสหรัฐอเมริกา ทั้ง ๆ ที่ฝ่ายทหารก็ได้รายงานต่อรัฐบาลว่าไม่พบหลักฐานใด ๆ ที่แสดงว่าชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นบางคนมีพฤติกรรมเป็นจารชนหรือมุ่งก่อวินาศกรรม ทางออกอย่างหนึ่งที่จะทำให้ชาวอเมริกันทั้งหลายเห็นว่าชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นต้องการช่วยเหลือปกป้องประเทศชาติคือ การสมัครไปรับใช้ชาติเป็นทหารในกองทัพสหรัฐอเมริกา นอกเหนือจากการที่ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นซึ่งอยู่ในค่ายอพยพต่าง ๆ ได้แสดงความรักชาติด้วย

วารสารราชบัณฑิตยสถาน
ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสัจ

๒๖๑

การช่วยกันซื้อพันธบัตรของรัฐบาลที่นำออกมาขายเพื่อระดมทุนในยามสงคราม และได้มอบพันธบัตรเหล่านั้นให้แก่สภาภาษาอเมริกันเป็นการกุศล

ในช่วงสงคราม พวกนิเซทั้งในแผ่นดินใหญ่ของสหรัฐอเมริกาและฮาวายซึ่งเป็นพลเมืองอเมริกันโดยกำเนิดรวม ๓๓,๐๐๐ คนได้สมัครเข้าเป็นทหารในกองทัพสหรัฐอเมริกาเพื่อแสดงความรักชาติ ทั้งยังเป็นการตอกย้ำความเป็นพลเมืองอเมริกันที่สมบูรณ์ พวกเขาหลายพันคนปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยสืบราชการลับทางการทหารในแนวรบด้านแปซิฟิก โดยทำหน้าที่เป็นล่ามซักถามเชลยชาวญี่ปุ่น แปลเอกสารสำคัญและแผนที่ที่ยึดได้จากเชลย การถอดรหัสลับของฝ่ายตรงข้าม ตลอดจนการแอบดักฟังโทรศัพท์และวิทยุของฝ่ายญี่ปุ่นเพื่อรายงานความเคลื่อนไหวให้แก่ทหารอเมริกัน ผลงานที่มีประโยชน์ยิ่งของทหารอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นดังกล่าว ทำให้นายพลชาลส์ วิลลาฟปี (Charles Willoughby) หัวหน้าสืบราชการลับประจำภาคพื้นแปซิฟิกประเมินว่าได้ช่วยให้ร่นระยะเวลาในการทำสงครามกับฝ่ายญี่ปุ่นลงไปได้ถึง ๒ ปี^{๒๗}

ส่วนทหารอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นที่ออกรบในแนวหน้าก็สร้างเกียรติประวัติให้แก่ตนเองและเผ่าพันธุ์ด้วย ทหารอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นจากฮาวายซึ่งสังกัดกองพันที่ ๑๐๐ ได้สู้รบอย่างเข้มแข็งจนได้รับชัยชนะในสมรภูมิตีแอพริกาและอิตาลี ทหารกลุ่มนี้ได้รับยกย่องว่าเป็น “กองพันหัวใจักตี” (Purple Heart Battalion) ส่วนทหารอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นจากแผ่นดินใหญ่ของสหรัฐอเมริกาซึ่งอยู่ในสังกัดกรมทหารราบที่ ๔๔๒ ก็สร้างเกียรติประวัติยิ่งใหญ่ในการรบที่ยุโรป พวกเขาได้ต่อสู้อย่างกล้าหาญในอิตาลี จนกระทั่งมีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บรวม ๑,๒๗๒ คน หรือ ๑ ใน ๔ ของทหารในกรมนี้ ต่อมา พวกเขาถูกส่งให้เข้าไปในฝรั่งเศสและได้ทำการสู้รบอย่างดุเดือดกับทหารเยอรมันเพื่อช่วยปลดปล่อยเมืองบรูแยร์ (Bruyères) ทางตะวันออกเฉียงเหนือของฝรั่งเศส หลังจากได้รับชัยชนะแล้ว ทหารกลุ่มนี้ถูกส่งไปปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือทหารจากเท็กซัสจำนวน ๒๑๑ คนซึ่งมีสมญาว่า “กองพันที่สูญหาย” (Lost Battalion) ที่ถูกปิดล้อมโดยกองทัพเยอรมันทางด้านตะวันออกของเมืองบิฟงแตน (Biffontaine) ซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของฝรั่งเศส การต่อสู้ดำเนินไปถึง ๑ สัปดาห์ก่อนที่จะสามารถช่วยเหลือทหารจากเท็กซัสออกมาได้ แต่กลุ่มทหารราบที่ ๔๔๒ ต้องสูญเสียทหารทั้งบาดเจ็บและเสียชีวิตรวม ๘๐๐ คน โดยรวมตลอดการสู้รบในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทหารอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในสังกัดกรมทหารราบที่ ๔๔๒ ได้รับความสูญเสียทั้งสิ้น ๙,๔๘๖ คน ในจำนวนนี้มีผู้เสียชีวิต

^{๒๗} Ronald Takaki. *op. cit.*, p. 383.

๖๐๐ คน วีรกรรมของพวกเขาทำให้กรมทหารราบที่ ๔๔๒ เป็นหน่วยที่ได้รับเหรียญกล้าหาญมากที่สุด กล่าวคือ ทหารแต่ละคนได้รับเหรียญกล้าหาญประเภทต่าง ๆ รวม ๑๘,๑๔๓ เหรียญ ซึ่งรวมถึงเหรียญเกียรติยศของรัฐสภาสหรัฐอเมริกาด้วย ทั้งยังได้รับคำสรรเสริญจากประธานาธิบดีแฮร์รี เอส ทรูแมน (Harry S Truman, ค.ศ. ๑๙๔๕-๑๙๕๓) ใน ค.ศ. ๑๙๕๖ ว่า “พวกท่านต่อสู้เพื่อประเทศเสรีในโลก... ท่านไม่เพียงแต่ต่อสู้กับศัตรู หากยังต่อสู้กับความชิงชังที่ไม่มีเหตุผล-และท่านชนะ” (*You fought for the free nations of the world... you fought not only the enemy, you fought prejudice—and you won.*)^{๒๘}

ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลง ค่าอพยพต่าง ๆ ปิดตัวลง ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นทั้งหลายได้กลับบ้าน แต่ส่วนใหญ่ไม่มีบ้านอีกแล้ว ทุกคนต้องเริ่มต้นนับหนึ่งใหม่เนื่องจากส่วนใหญ่สูญเสียที่ดินและทรัพย์สินที่สะสมมายาวนาน ผู้คนจำนวนมากหาบ้านของตนไม่พบเพราะถูกคนอื่น ทั้งชนผิวขาวและผิวสีอื่น ๆ ยึดครอง ผู้ที่ยังมีบ้านเหลืออยู่ก็จำสภาพบ้านเดิมของตนแทบไม่ได้

สภาพบ้านเดิมของชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นหลังสงคราม

ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้สังคมอเมริกันไม่สามารถเพิกเฉยได้ โดยเฉพาะนับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๔๔ เมื่อศาลฎีกาสหรัฐอเมริกาได้พิพากษาคดีระหว่างโคะระมะสึ (Korematsu) กับรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ด้วยคะแนนเสียง ๖ ต่อ ๓ ให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาเป็นฝ่ายชนะ คดีนี้โทะโยะซะบุโรหรือเฟรด โคะระมะสึ

^{๒๘} Ibid., p. 384.

วารสารราชบัณฑิตยสถาน
ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๖

วงเดือน นาราสิงข์

๒๖๓

(Toyosaburo Korematsu) ได้ฟ้องร้องรัฐบาลสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. ๑๙๔๒ ที่จับกุมเขาขังคุกเพราะไม่ยอมย้ายไปอยู่ในค่ายอพยพสำหรับชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในข้อหาละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญของเขา การต่อสู้ในคดีนี้ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มสหภาพอิสรภาพของพลเมืองอเมริกัน (American Civil Liberties Union-ACLU) ซึ่งเห็นว่าชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นถูกละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญ อนึ่ง ยังมีการนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลสหรัฐอเมริกาในกรณีเดียวกันนี้อีกหลายคดี และคำพิพากษาของศาลฎีกาสหรัฐอเมริกาก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ใดๆก็ตาม แม้ผู้เสียหายทั้งหลายไม่ได้รับความยุติธรรมจากปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ก็ทำให้สังคมอเมริกันตระหนักถึงผลกระทบที่ผู้เสียหายได้รับจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในกรณีนี้ ดังนั้น ใน ค.ศ. ๑๙๔๘ รัฐสภาสหรัฐอเมริกาจึงผ่านรัฐบัญญัติการเรียกร้องสิทธิของชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น (Japanese American Evacuation Claims Act) ซึ่งอนุมัติให้จ่ายค่าชดเชยแก่ผู้ที่สูญเสียทรัพย์สินจากการถูกบังคับให้อพยพออกจากบ้านและที่ดินของตนอย่างกะทันหัน แต่ผู้เสียหายส่วนใหญ่ไม่สามารถเรียกร้องสิทธิและขอรับเงินทดแทนได้เนื่องจากขาดหลักฐานยืนยัน

ในช่วงทศวรรษ ๑๙๖๐ กระแสเรียกร้องสิทธิพลเมืองในสหรัฐอเมริกาเติบโตอย่างรวดเร็ว ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นรุ่นใหม่ซึ่งเป็นชนรุ่นที่ ๓ หรือซันเซ และเรียกตัวเองว่ากลุ่ม “รีเดรสส์” (Redress) หรือการชดเชย ได้รณรงค์เรียกร้องความยุติธรรมจากรัฐบาลเพื่อให้ขอโทษและเยียวยาผู้เสียหายจากการถูกกักกันในค่ายอพยพระหว่างสงคราม ใน ค.ศ. ๑๙๗๖ ซึ่งเป็นปีที่สหรัฐอเมริกาฉลองวันครบรอบ ๒๐๐ ปีของการประกาศอิสรภาพของประเทศ ประธานาธิบดีเจอร์รัลด์ รูดอล์ฟ ฟอร์ด (Gerald Rudolph Ford, ค.ศ. ๑๙๗๔-๑๙๗๗) จึงมีประกาศฉบับที่ ๔๔๑๗ ว่า การกักกันชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นเป็นการกระทำที่ผิด และเป็นความผิดพลาดของชาติที่จะต้องไม่เกิดขึ้นอีก ดังนี้

We now know what we should have known then--not only was that evacuation wrong, but Japanese-Americans were and are loyal Americans. On the battlefield and at home, Japanese-Americans ... have been and continue to be written in our history for the sacrifices and the contributions they have made to the well-being and security of this, our common Nation.

I call upon the American people to affirm with me this American Promise--that we have learned from the tragedy of that long-ago experience forever to treasure liberty and justice for each individual American, and resolve that this kind of action shall never again be repeated.^{๒๙}

ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๗๘ ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นได้ร่วมกันก่อตั้งสันนิบาตพลเมืองอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น (Japanese American Citizens League-JACL) และเรียกร้องให้มีการจ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้ที่ถูกกักกันทุกคน พร้อมทั้งคำขอโทษ หลังจากนั้นรัฐสภาสหรัฐอเมริกาได้ตั้งคณะกรรมการธิการเพื่อศึกษาข้อมูล และคณะกรรมการได้สรุปความเห็นให้จ่ายเงินชดเชยแก่ผู้เสียหายจากการถูกกักกันในเหตุการณ์ดังกล่าวคนละ ๒๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ หลังจากนั้น ใน ค.ศ. ๑๙๘๘ รัฐสภาสหรัฐอเมริกาได้ผ่านรัฐบัญญัติว่าด้วยอิสรภาพของพลเมือง ค.ศ. ๑๙๘๘ (Civil Liberties Act of 1988) ซึ่งลงนามโดยประธานาธิบดีโรนัลด์ วิลสัน เรแกน (Ronald Wilson Reagan, ค.ศ. ๑๙๘๑-๑๙๘๙) กำหนดให้รัฐบาลจ่ายเงินชดเชยแก่ผู้เสียหายที่ยังมีชีวิตอยู่รายละ ๒๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐภายในเวลา ๑๐ ปีโดยไม่ต้องหักภาษี แต่เนื่องจากงบประมาณที่รัฐบาลตั้งไว้ไม่พอจ่ายให้แก่ผู้ที่จะต้องได้รับการชดเชยทุกคน ดังนั้น ใน ค.ศ. ๑๙๙๒ รัฐสภาสหรัฐอเมริกาจึงผ่านกฎหมายเพื่ออนุมัติเงินเพิ่มอีก ๔๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ ประธานาธิบดีจอร์จ เฮอร์เบิร์ต วอล์กเกอร์ บุช (George Herbert Walker Bush, ค.ศ. ๑๙๘๙-๑๙๙๓) ยังมีจดหมายขอโทษจากรัฐบาลถึงชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นที่ได้รับความเสียหายทุกคนด้วย

^{๒๙} “President Gerald R. Ford’s Proclamation 4417, Confirming the Termination of the Executive Order Authorizing Japanese-American Internment During World War II,” <http://www.ford.utexas.edu/library/speeches/760111p.htm> สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕.

สรุป

ชนชาติญี่ปุ่นจำนวนมากได้เดินทางมายาวไกลจากบ้านเกิดเมืองนอนในประเทศญี่ปุ่นและจากหมู่เกาะฮาวาย เพื่อแสวงหาอนาคตที่ดีกว่าในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นดินแดนแห่งเสรีภาพ พวกเขาทำงานหนัก อดทน และขยันหมั่นเพียร เพื่อสร้างฐานะให้เป็นปึกแผ่นสำหรับตนเองและลูกหลาน ส่วนใหญ่ต้องการยึดแผ่นดินอเมริกาเป็นเรือนตาย แต่ความมั่นคงในชีวิตของชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นและลูกหลานถูกทำลายจนหมดสิ้นจากอคติของชนผิวขาวที่คิดว่าตนเองเหนือกว่าชนผิวสีอื่น ๆ และทนไม่ได้ที่เห็นบุคคลเหล่านั้นมีฐานะเป็นปึกแผ่น เท่าเทียมตน หรือดีกว่าพวกตน จึงต้องการขับไล่ออกจากแผ่นดินที่พวกตนเป็นชนส่วนใหญ่ ขณะเดียวกัน ปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศที่ทำให้สหรัฐอเมริกากับญี่ปุ่นเผชิญหน้ากันก็มีส่วนผลักดันนโยบายที่ “ผิดพลาด” ของประธานาธิบดีรูสเวลต์ ต่อพลเมืองของตนซึ่งมีเชื้อสายของชาติศัตรู ดังนั้น อคติที่ผสมกับความหวาดระแวงผู้มีเชื้อสายญี่ปุ่นของชนผิวขาวจึงทำให้ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นถูกละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญของตน และถูกส่งไปอยู่ในค่ายกักกันเยี่ยงนักโทษในสงคราม กล่าวได้ว่า ทุกคนสูญเสียทั้งโอกาสและทรัพย์สิน ที่ซำร้ายคือหลายคนสูญเสียชีวิตและจิตวิญญาณ

เมื่อสงครามที่มีพลเมืองอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นจำนวนมากยินยอมพลีชีพเพื่อพิสูจน์ความจงรักภักดีต่อชาติอเมริกันยุติลง ชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นทั้งหลายต่างได้รับอิสรภาพและต้องเริ่มต้นต่อสู้กันต่อไปในแผ่นดินสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นบ้านแห่งเดียวในโลกที่พวกเขามีอยู่ในเวลานั้น ในที่สุดพวกเขาก็ฝ่าฟันจนได้รับชัยชนะเมื่อรัฐบาลสหรัฐอเมริกาและสंसคมอเมริกันยอมรับว่า นโยบายที่ให้กักกันชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในระหว่างสงครามนั้นเป็นความผิดพลาด และผู้ที่ได้รับเคราะห์กรรมเหล่านั้นจะต้องได้รับการชดเชย

กรณีของชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ ๒ สะท้อนถึงหนึ่งในปัญหาที่หลากหลายของสังคมอเมริกันซึ่งส่งสมมายาวนาน แต่เนื่องจากปัญหานี้เป็นปัญหาใหญ่หลวงที่กระทบต่อชีวิตผู้คนจำนวนมากและเป็นที่ยอมรับชัดเจนน จึงได้รับการแก้ไขเพื่อหาทางออกให้แก่ทุกฝ่าย กาลเวลา คำขอโทษ และเงินชดเชยความสูญเสีย อาจไม่สามารถลบล้างอดีตที่ขมขื่นได้ทั้งหมด แต่การเรียนรู้ความผิดพลาดจากอดีตก็เป็นสิ่งจำเป็นแม้จะไม่ใช่อะไรที่ถูกต้อง ดังที่ประธานาธิบดีฟอร์ดกล่าวไว้ในคำประกาศฉบับที่ ๔๔๑๓ ว่า “*Learning from our mistakes is not pleasant, but as a great philosopher once admonished, we must do so if we want to avoid repeating them*”.

บรรณานุกรม

หนังสือ

- Boyer, Paul S. and others. *The Enduring Vision: A History of the American People*.
Lexington: D.C.Heath and Company, 1995.
- Bragdon, Henry W., Samuel P. McCutchen and Donald A. Ritchie. *History of A Free Nation.
American People*. New York: Glencoe/McGraw-Hill, 1996.
- Brinkley, Alan. *The Unfinished Nation: A Concise History of the American People*.
Boston: McGraw-Hill, 2004.
- Daniels, Roger. *Coming to America: A History of Immigration and Ethnicity in American
Life*. New York: Harper Perennial, 1991.
- Davidson, James West and others. *Nation of Nations: A Concise Narrative of the
American Republic*. Boston: McGraw-Hill, 2002.
- Kennedy, John F. *A Nation of Immigrants*. New York: Harper Torchbooks, 1964.
- Kikumura, Akemi. *Through Harsh Winters: The Life of a Japanese Immigrant Woman*.
Novato, California: Chandler & Sharp Publishers, Inc., 1981.
- Nash, Garry B. *American Odyssey: The United States in the 20th Century*. New York:
Glencoe/McGraw-Hill, 1999.
- Okihiro, Gary Y. *Margins and Mainstreams: Asians in American History and Culture*.
Seattle: University of Washington Press, 1994.
- Takaki, Ronald. *A Different Mirror: A History of Multicultural America*. Boston: Little,
Brown and Company, 1993.
- Tindall, George Brown and David E. Shi. *America: A Narrative History*. 6thed. New York:
W.W. Norton & Company, 2004.
- Wei, William. *The Asian American Movement*. Philadelphia: Temple University Press,
1993.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

“An Act to amend the Immigration and Nationality Act, and for other purposes,” Available from: URL: <http://library.uwb.edu/guides/USimmigration/79%20stat%20911.pdf>

“Chinese Exclusion Extension Act,” Ancestors in the Americas. Available from: URL: <http://www.cetel.org/index.html>

“Executive Order 9066: The President Authorizes Japanese Relocation,” Available from URL: <http://historymatters.gmu.edu/d/5154>.

“George Shima,” Distinguished Asian Americans: A Biographical Dictionary. Available from URL: http://books.google.co.th/books?id=prhRl6DYXRMc&pg=PA316&dq=Distinguished+Asian+Americans:+A+Biographical+Dictionary&hl=th&source=gb_s_toc_r&cad=4#v=onepage&q=Distinguished%20Asian%20Americans%3A%20A%20Biographical%20Dictionary&f=false

“President Gerald R. Ford’s Proclamation 4417, Confirming the Termination of the Executive Order Authorizing Japanese-American Internment During World War II,” Available from: URL: <http://www.ford.utexas.edu/library/speeches/760111p.htm>.

“Relocation of Japanese-Americans,” War Relocation Authority Publication dated May 1943. Available from: URL: <http://www.sfmuseum.org/hist10/relocbook.html>.

Santos, Bevin. “A Narrative Analysis of Korematsu v. United States.” (Thesis Prepared for the Master of Arts, University of North Texas, 1999). Available from: URL: <http://historymatters.gmu.edu/d/5154>.

“The Japanese,” Immigration. Available from URL: <http://library.thinkquest.org/20619/Japanese.html>

Abstract American Japanese during World War II

Wongduen Narasuj

*Associate Fellow of the Academy of Moral and Political Sciences,
The Royal Institute, Thailand*

When the United States declared war against Japan in 1941, Japanese Americans in the mainland and Hawaii Islands as well got great impacts since both US Government and its people, with anti-Japanese sentiment, were afraid that Japanese Americans would threat their country's stability whenever the Japanese fleet attacked their western coast. As a result, the Japanese American were forced to relocate to the newly-built Japanese concentration camps in the remote areas of northwestern states. The crowded condition within the camps and the worst weather in summer as well as winter caused a lot of death. Japanese internment ended after the war and those Japanese Americans found themselves in insolvency when all of their properties and businesses were occupied by the others. Thus, the Japanese American had to fight for justice and, finally, the Congress had passed several acts to remedy those who were alive and, also, the US President had apologized to them for the previous government's policy.

keywords: Japanese American, Issei, Nisei, Sansei, Japanese Internment, Alien Land Act, Relocation Centers, Japanese American Evacuation Claims Act